

УДК 346.54

К. М. Семенюк,
аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

АДМІНІСТРАТИВНІ МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЮВЕЛІРНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

К. Semeniuik,
graduate student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

ADMINISTRATIVE METHODS OF STATE REGULATION IN THE SPHERE OF JEWELRY IN UKRAINE

У статті досліджено стан ринку ювелірних виробів в Україні, проаналізовано нормативно-правове регулювання ювелірної сфери в Україні, окреслено деякі проблемні аспекти законодавчого забезпечення функціонування ювелірної сфери в Україні у сучасних умовах та запропоновано напрями їх усунення.

This article investigates the state of the jewelry market in Ukraine and analyzes legal regulation jewelry sector in Ukraine, outlines some of the legal aspects of the jewelry sector in Ukraine under current conditions and proposed directions solve these issues.

Ключові слова: державне регулювання, дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, ліцензування, процедура, пробірний нагляд, пробірний контроль.

Key words: government regulation, precious metals, precious stones, licensing procedures, supervision assay, assay control.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ТА ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Ринкові перетворення, що відбулися в Україні призвели до зміни ролі і місця ювелірної сфери в економіці країни. Стабільно функціонуючий ювелірний комплекс сприяє вирішенню багатьох соціально-економічних проблем, у тому числі пов'язаних із задоволенням потреби внутрішнього ювелірного ринку, забезпеченням зайнятості працездатного населення, збільшенням дохідної частини бюджетів різних рівнів, що говорить про необхідність розвитку в Україні даного сектора економіки. Україна має всі необхідні ресурси для формування та розвитку високо конкурентоспроможної ювелірної промисловості: потужна сировинна база (дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння), промисловість з її видобутком та переробкою, традиціями.

Незважаючи на зазначене вище, ювелірна галузь у 2012 році отримала серйозний удар. Внаслідок значного падіння споживчого попиту і проблеми навколо визнання права малого ювелірного бізнесу на єдиний податок ділова активність на ювелірному ринку знизилася до критичного мінімуму. Зміни в ст. 291 Закону № 4834-VI "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення деяких податкових норм", норми якого набули чинності 1 липня 2012 р., дозволяють "ювелірам" знову стати платниками єдиного податку. Але, за умови, що підприємець, який торгує ювелірними виробами, віднесений до 3-ї групи за ставкою 5%.

Зараз Союз ювелірів України впритул займається пошуком варіантів адекватного фінансування, залучення інвестицій і кредитів для відродження та подальшого розвитку ювелірного виробництва і торгівлі. Звичайно, таке відродження можливе тільки при стабільному законодавчому полі, де визначаються загальні правила господарської діяльності на ювелірному ринку. Але саме в цій сфері перед учасниками ювелірного ринку виникають нові виклики і ризики.

Також сьогодні перед ювелірною промисловістю постають проблеми, які насамперед пов'язані з їхньою

якістю, безпечністю та надійністю. Це — недотримання виробниками вимог законодавства України у сфері застосування технічних регламентів та стандартів, відсутність на підприємствах системи управління якістю, застосування суб'єктами господарювання "нестандартних сплавів" та домішок, використання імпортованих сплавів низької якості, нестійких покриттів, які не пройшли випробування на відповідність показникам надійності та безпеки.

Колосальною проблемою залишається стан правового та нормативного забезпечення контролю за якістю сплавів ювелірних виробів із дорогоцінних металів, а також стан законодавства у сфері технічного регулювання, стандартизації, підтвердження відповідності та захисту прав споживачів.

Посилення державного регулювання ювелірного комплексу необхідно для усунення негативних тенденцій і вирішення проблем, що склалися в українській економіці в процесі становлення ринкових умов господарювання. Це зокрема подолання сировинної спрямованості золотопромислового комплексу, припинення недобросовісної конкуренції підприємств ювелірного комплексу, ліквідації "тіньового" сектора, захисту споживачів від неякісної ювелірної продукції, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, збільшення обсягів експорту ювелірної продукції.

Актуальність вирішення поставлених проблем раціоналізації процесу державного регулювання ювелірної сфери, підвищення цільової спрямованості управлінських впливів на всіх рівнях управління, ресурсозабезпечення суб'єктів господарювання ювелірної сфери, якого потребують підприємства розглянутої галузі національної економіки, створення сучасного механізму, що забезпечує ефективне рішення зазначених проблем, зростання конкурентоспроможності за допомогою нормативно-правових впливів з боку держави.

У цьому зв'язку зростає актуальність методологічних і методичних рішень, спрямованих на підвищення ефективності державного регулювання ювелірної сфери на основі цілеспрямованих впливів і заходів різної

цільової спрямованості, що враховують галузеву специфіку функціонування суб'єктів господарювання.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми формування і розвитку ринку ювелірних виробів знайшли своє втілення в наукових працях Т.М. Артюх, І.В. Григоренко, В.М. Вартапяна, В.М. Гавви, Д.О. Турко, Ю. Булаха, О.П. Портянка та ін. Проте ще мало вивченим є підхід до вирішення проблеми ефективного функціонування вітчизняного ювелірного ринку.

В Україні дослідження якості та безпечності виробів із дорогоцінних металів перебувають на початковій стадії. Проте зацікавленість цими проблемами міжнародного співтовариства значно більша. Серед зарубіжних науковців найбільш відомі М. Томпсон, Крістофер В. Корті, С. Гендерсон, Д. Манчанда, Р. Рушфорд, та ін.

Одним із основних напрямків реалізації державної політики у цій сфері є технічне регулювання, тобто стандартизація та оцінювання відповідності. Вивченню цієї проблеми, теоретичним та методологічним аспектам технічного регулювання приділяли увагу немало українських науковців. Зокрема Р.В. Бичківський, П.Г. Столярчук, А.С. Кириченко, Н.В. Мережко. Але у своїх дослідженнях вони окремо не розглядали проблематику стандартизації сплавів з дорогоцінних металів як окремих напрямків контролю за якістю та безпечністю ювелірних виробів з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння.

Проблемам нормативно-правового регулювання та адміністративним методам державного регулювання приділено зовсім мало уваги. Різноманіття різних аспектів регулювання ювелірної сфери, актуальність пошуку нових підходів до вирішення проблеми ефективності державного регулювання даного процесу обумовлює важливість проведення подальших наукових досліджень у цьому напрямку. Цим визначається вибір теми, мети, завдань даного дослідження.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження адміністративних методів регулювання ювелірної сфери України, зокрема, визначення ефективних форм та інструментів державного регулювання ювелірної сфери та розробка пропозицій щодо раціоналізації існуючих методичних основ державного регулювання ювелірної сфери. Для досягнення поставлених цілей були визначені наступні завдання: розглянути сучасний стан ринку ювелірних виробів; з'ясувати особливості нормативно-правового забезпечення і стимулювання розвитку ювелірної сфери; виявити та проаналізувати особливості механізму реалізації галузевої політики держави; сформулювати рекомендації щодо вирішення існуючих проблемних аспектів державного регулювання ювелірної сфери.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Ювелірні вироби є особливою групою товарів, правила продажу яких регламентовані правовими документами, законами та стандартами. Кожна держава висуває особливі вимоги до реалізації даної групи товарів відповідно до особливостей розвитку своєї країни та особливостями державного регулювання. Обороти ювелірних виробів контролюється кожною державою з метою захисту прав виготовлювачів, споживачів, а також державних інтересів у цій сфері.

Зростання цін на дорогоцінні метали — головний фактор скорочення ринку. З вересня 2008 року по червень 2013 року ціни на золото зросли майже на 70 % — до \$ 1394,5 за унцію (на 31.05.2013). У вартості готового виробу 75—80% займає сировина. А тому, здешевлення роботи ювеліра саме по собі на ціну кінцевого товару суттєво це не впливає.

За підсумками 2012 року, обсяг таврованих ювелірних виробів скоротився на 16,4 % у кількісному вираженні і на 20,3 % — в натуральному. Українці переходять на економ-варіант — ринок китайської біжутерії впевнено зростає. Після кризи у великих торгових центрах все частіше почали відкриватися мережеві магазини дешевих прикрас [10].

Прогнози розвитку ринку ювелірних виробів не можна назвати сприятливими. Крім наслідків економічної кризи, вплив на нього чинить і державне регулювання.

Основним документом, який регламентує сферу обороту ювелірних виробів є "Правила роздрібною торгівлі ювелірними та іншими виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння" [5].

Правила продажу в Україні визначені окремим документом, в якому викладені всі вимоги по реалізації ювелірних виробів. Ці вимоги містять 26 пунктів, з яких 15 — загальні положення, в яких викладені вимоги до торгових приміщень, обов'язків продавця і прав покупця та інша інформація, 10 — правила приймання і продажу, 26 — контроль за їх дотриманням.

В українському законодавстві є державний стандарт, в якому викладені загальні технічні умови до ювелірних виробів — ДСТУ 3527-97 "Вироби золотарські з коштовних каменів. Загальні технічні умови" [6]. У розділі "Характеристики" в ДСТУ вказано, що матеріали, які застосовують для виготовлення ювелірних виробів, повинні відповідати вимогам діючих стандартів — без вказівки посилання на них. У розділі "Маркування" в стандарті передбачається обмежена кількість маркувальної інформації, яка повинна бути обов'язково нанесена. Транспортування і зберігання ювелірних виробів може здійснювати тільки спецз'язок й організації, які мають дозвіл на даний вид діяльності. Вимоги до гарантій виробника в ДСТУ встановлюють значні терміни, що, безперечно, краще для споживача.

Актуальні зміни державного регулювання ринку дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння відображені в Постанові Кабінету Міністрів України від 27 липня 2011 року № 798 "Про внесення змін до переліку органів ліцензування", якою визначено Державну пробірну службу України органом ліцензування на провадження господарської діяльності зі збирання, первинної обробки відходів і брухту дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення, напівдорогоцінного каміння, замість Міністерства фінансів України, яке утримувало такий державний статус органу ліцензування від 1992 року [4, с. 144].

Таким чином, виробництво дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, виготовлення виробів та торгівля виробами з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння було виключено з переліку видів, які підлягають ліцензуванню [2].

Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності" прийнятий Верховною Радою України 19 жовтня 2010 року передбачив скасування ліцензування виробництва, виготовлення та торгівлі дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням. Метою також було максимальне сприяння держави у започаткуванні та провадженні підприємницької діяльності, приведення існуючого переліку видів діяльності, що ліцензуються, у відповідність до запропонованих критеріїв та існуючих принципів [3, с. 492].

Такий поштовх на обмеження державного регулювання господарської діяльності, в свою чергу, буде сприяти вдосконаленню як законодавства, що діє в сфері ліцензування, так і державного регулювання господарської діяльності [7].

Однак скасування ліцензування не скасовує обов'язкове клеймування державним пробірним клеймом всіх виготовлених на території України або ввезених на територію України ювелірних і побутових виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння [9, с. 217].

Відповідно до положень статті 51 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейським Співтовариством та їх державами-членами, яка підписана від імені України 14 червня 1994 року та набула чинності у березні 1998 року, Україна взяла на себе зобов'язання вживати заходів для забезпечення того, щоб національне законодавство поступово було приведене у відповідність до законодавства Європейського Співтовариства, що є важливою умовою для зміцнення економічних зв'язків між Сторонами [11, с. 5].

Відповідно до норм міжнародного права Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері здійснення господарської діяльності пов'язаної з обігом дорогоцінних металів та каміння. Основою міжнародної діяльності України є співробітництво з міжнародними організаціями, що утворені у ЄС з метою вирішення питань, пов'язаних із випробуванням і клеймуванням виробів з дорогоцінних металів.

Сьогодні до таких організацій відносяться Конвенція з питань випробування та клеймування виробів з дорогоцінних металів (Convention on the Control and Marking of Articles of Precious Metals), або Віденська конвенція за місцем її підписання, та Міжнародна асоціація пробірних служб.

Також однією з форм міжнародного співробітництва є участь України в Міжнародній асоціації пробірних служб (ІААО), в особі Державної пробірної служби України. ІААО є форумом для обміну інформацією та розвитку технічного співробітництва між уповноваженими державними пробірними службами. Її історія сягає 1992 року, коли була утворена Асоціація європейських пробірних служб (АЕАО) [8, с. 49—50].

ЄС досить активно пропагує принципи лібералізації та вільної торгівлі, закликає суворо дотримуватись правил та угод СОТ, сповідує вільну та чесну конкуренцію, на практиці досить ефективно захищає внутрішній ринок від товаровиробників із третіх країн. Для цього використовуються різноманітні механізми: від затягування переговорів із третіми країнами про допуск товарів та режим їх реалізації на ринках ЄС, відхилення від виконання рішень у рамках СОТ до прямої заборони на імпорту деяких товарів на основі недотримання європейських норм, правил та стандартів, технологій виробництва тощо. Постійно вживаються заходи для захисту внутрішнього ринку України від контрабандної та фальсифікованої продукції в ювелірній сфері, захисту економічних інтересів держави, а також підтримки національних постачальників і виробників ювелірних товарів, що гарантують якість продукції, яка реалізується під їхніми торговими марками. Ці заходи вживаються спільно з структурними підрозділами Міністерства фінансів України, Службою безпеки України та Державним комітетом України з питань стандартизації та сертифікації у межах своїх повноважень.

Адже тільки відповідно до Законів України "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними" [2], та "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" [1] встановлюються кваліфікаційні, організаційні, технологічні та інші вимоги для провадження господарської діяльності з виготовлення виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення, напівдорогоцінного каміння, торгівлі виробами з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення, напівдорогоцінного каміння.

Проведемо аналіз проблемних питань, що негативно впливають на умови ведення бізнесу в ювелірній галузі України:

1. Неоднозначне тлумачення контролюючим органом (Міндоходів), адміністративними судами та суб'єктами господарювання змісту та обсягу обов'язків щодо ведення обліку товарних запасів фізичними особами-підприємцями — платниками єдиного податку, які здійснюють торгівлю ювелірними виробами.

Причиною неоднозначного тлумачення змісту та обсягу обов'язків щодо ведення обліку товарів є чинна норма ст. 6 Закону України від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР, згідно з якою обов'язок із ведення обліку товарних запасів не застосовується до осіб, які відповідно до законодавства оподатковуються за правилами, що не передбачають ведення обліку придбаних або проданих товарів. У 2012—2013 рр. суди звертають увагу на обов'язок фізичних осіб-підприємців при здійсненні торгівлі ювелірними виробами вести оперативний облік дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння. При цьому суди не вважають на те, що такий облік встановлений спеціальним законодавством з питань державного регулювання операцій з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням і не відноситься до правил оподаткування та ведення обліку на спрощеній системі.

У зв'язку із зазначеним, пропонується, в першу чергу, в Законі України від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" третє речення статті 6 викласти у наступній редакції: "Обов'язок із ведення обліку товарних запасів не застосовується до осіб, які відповідно до законодавства застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності і зареєстровані як платники єдиного податку, та інших осіб, які оподатковуються за правилами, що не передбачають ведення обліку придбаних або проданих товарів".

2. Неоднозначне тлумачення контролюючими, правоохоронними органами, іншими органами державного нагляду (контролю) та суб'єктами господарювання операцій з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням як давальницькою сировиною та обміну готових ювелірних виробів на дорогоцінні метали.

Зазначені види операцій є поширеними та затребуваними на ринку ювелірної продукції. За змістом і порядком виконання ці операції є схожими. 100% отриманих від замовників дорогоцінних металів фактично є давальницькою сировиною та передається на виробництво для виготовлення готової продукції — ювелірних виробів. При цьому одержані дорогоцінні метали не є формою розрахунку за продукцію. При таких операціях замовники оплачують виключно роботу, тобто послугу з виготовлення ювелірних виробів.

Проте зазначені види операцій не включені до переліку операцій з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням, що є предметом регулювання спеціального закону.

Нормативно-правовими актами, виданими на підставі спеціального закону, врегульовані лише деякі питання здійснення суб'єктами господарювання вказаних видів операцій. А саме:

— одержання (обмін готових ювелірних виробів на брутт дорогоцінних металів, приймання дорогоцінних металів для виготовлення ювелірних виробів з дорогоцінних металів) дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння від фізичних осіб здійснюється лише за наявності документа, що засвідчує особу (п. 2.3. Інструкції про порядок одержання, використання, обліку та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 28.11.2012 р. № 1230);

— одержання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння від фізичних осіб для виготовлення ювелірних виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного ка-

міння здійснюється з обов'язковим заповненням квитанції (п. 2.4. Інструкції згідно з наказом Мінфіну № 1230);

— виготовлення виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння здійснюється з власної сировини або сировини, отриманої на умовах давальницької сировини (п. 10.5. Інструкції згідно з наказом Мінфіну № 1230);

— обов'язковій реєстрації у Державній пробірній службі України підлягають у числі інших суб'єкти господарювання, які здійснюють обмін готових ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння на брухт дорогоцінних металів (п. 1.2. Порядку обліку, створення та ведення реєстру суб'єктів господарювання, які здійснюють операції з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 08.04.2013 р. № 465) та ін.

Для вирішення даної проблеми, необхідно визначити об'єктами державного регулювання операції з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням як давальницькою сировиною та з обміну дорогоцінних металів на готову продукцію (ювелірні вироби), а також у Законі України від 18.11.1997 р. № 637/97-ВР "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними" пункт 9 статті 1 доповнити підпунктом "е" наступного змісту:

9) операції з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням — дії, пов'язані з:

"е) одержанням, використанням дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння, як давальницької сировини, та передаванням готової продукції, у тому числі шляхом обміну, з оплатою вартості робіт (послуг) замовникам."

3. Дублювання реєстраційних процедур і ліцензування господарської діяльності, що здійснюються Державною пробірною службою України та іншими регуляторами. А саме: обов'язкова реєстрація у Державній пробірній службі України суб'єктів господарювання, які здійснюють операції з дорогоцінними металами, дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням дублює:

— щорічну реєстрацію виготовлювачами ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння у Державній пробірній службі іменників — спеціальних знаків, які засвідчують виготовлювачів таких виробів;

— отримання в Державній пробірній службі ліцензії на здійснення збирання, первинної обробки відходів та брухту дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння;

— внесення інформації про ломбарди до Державного реєстру фінансових установ у Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Обов'язкова реєстрація у Державній пробірній службі всіх без винятку суб'єктів господарювання, які здійснюють операції з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням, є недоцільною, оскільки існують інші механізми відстеження діяльності суб'єктів господарювання за відповідними місцями провадження діяльності.

При цьому доцільно зберегти обов'язкову реєстрацію в Державній пробірній службі суб'єктів господарювання, які мають право, за наявності в них атестованої лабораторії, на клеймування ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння державним пробірним клеймом. Адже діяльність лабораторій таких суб'єктів має бути особливим об'єктом контролю з боку Державної пробірної служби України з метою забезпечення належного рівня контролю за

якістю ювелірної продукції, яка виводиться на ринок такими суб'єктами.

Для вирішення зазначеної проблеми необхідно змінити перелік суб'єктів господарювання, що підлягають обов'язковій реєстрації в Державній пробірній службі України, які здійснюють операції з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням, зокрема в Законі України від 18.11.1997 р. № 637/97-ВР "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними" внести зміни до абзацу 7 пункту 9 статті 1, виклавши його в наступній редакції: "Суб'єкти господарювання, які мають право на клеймування ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння власного виробництва державним пробірним клеймом відповідно до цього закону, підлягають обов'язковій реєстрації в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного пробірного контролю".

4. Фактична відсутність можливостей для реалізації виготовлювачами ювелірних виробів передбаченого законом права на самостійне клеймування ювелірних виробів власного виробництва державним пробірним клеймом.

Дана проблематика потребує спрощення процедури набуття виготовлювачами ювелірних виробів права самостійно клеймувати ювелірні вироби власного виробництва пробірним клеймом.

5. Відсутність встановлених законом повноважень Державної пробірної служби України щодо здійснення державного контролю за діяльністю атестованих лабораторій суб'єктів господарювання, які мають право на клеймування ювелірних виробів власного виробництва державним пробірним клеймом.

Проте повноваження органів державного нагляду (контролю) встановлюються виключно законами України (п. 4 ст. 4 Закону України від 05.04.2007 р. № 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності").

При збільшенні кількості суб'єктів господарювання, які мають та реалізують зазначене право, є необхідним встановлення функцій і повноважень Державної пробірної служби України щодо здійснення державного контролю за діяльністю таких атестованих лабораторій.

Для вирішення зазначеної проблеми необхідно визначити функції та повноваження Державної пробірної служби України у сфері державного контролю за діяльністю лабораторій суб'єктів господарювання, які мають право клеймувати ювелірні вироби власного виробництва державним пробірним клеймом.

6. Відсутність визначеного законодавством центрального органу виконавчої влади, наділеного функціями та повноваженнями з питань розроблення та реалізації державної політики у сфері технічного регулювання щодо дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та виробів з них.

Більшість учасників ювелірного ринку використовують у своїй практиці застарілі нормативні документи у сфері стандартизації (ДСТУ 3527-97 "Вироби золотарські з коштовних металів. Загальні технічні умови", ДСТУ 3375-96 "Вироби золотарські. Терміни та визначення", ГОСТ 30649-99 "Сплави на основі благородних металов. Марки") або розробляють та реєструють власні технічні умови.

Зазначена проблематика потребує встановлення функцій та повноважень Державної пробірної служби України у сфері технічного регулювання, зокрема визначення її органом, який розробляє разом з іншими органами виконавчої влади та реалізує державну політику у сфері технічного регулювання щодо дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння та виробів з них.

Здійснивши аналіз останніх змін законодавства та проблемних питань у розвитку ювелірної сфери, дійшли висновку, що ситуація вимагає подальшого законодавчого врегулювання. Адже завданням господарсько-правової науки є чітке визначення засобів державного регулювання, які оптимально реалізують публічні інтереси у цій сфері, а також їх ефективне системне використання.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження зроблено такі основні висновки:

1. Сучасний стан ринку ювелірних виробів має негативні тенденції розвитку і потребує ефективних механізмів регулювання ювелірної сфери з боку держави.
 2. Нормативно-правовою основою регулювання відносин, пов'язаних із функціонуванням ринку виробів із дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, є Закон України "Про державне регулювання видобутку, виробництва та використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними" та стандарти, які не відповідають сучасним вимогам регулювання ювелірної сфери.
 3. Державна політика в досліджуваній галузі несповідна, розвиток законодавства, покликано вирішити існуючі проблеми, має досить фрагментарний та безсистемний характер.
 4. У законодавстві України необхідно провести урегулювання визначених проблем, шляхом внесення відповідних змін до нормативних правових актів.
- Таким чином, вирішенням визначених у нашому дослідженні проблемних питань і спрямованих нововведень, є приведення діючих схем провадження господарської діяльності в ювелірній сфері та у сфері державного контролю за якістю ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів у відповідність до нових підходів у сфері державного регулювання.

Література:

1. Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" [Електронний ресурс]: ВРУ від 01.06.2000 № 1775-ІІІ, поточна редакція від 02.02.2014, підстава 732-18. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>
2. Закон України "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними" [Електронний ресурс]: ВРУ від 18 листопада 1997 року № 637/97-ВР, поточна редакція від 02.12.2012, підстава 5463-17. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/637/97-вр>
3. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності" від 19.10.2010 № 2608 // Відомості Верховної Ради України від 18.03.2011 — 2011 р., № 11, с. 492.
4. Постанова Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до переліку органів ліцензування" від 27 липня 2011 року № 798 // Офіційний вісник України від 05.08.2011. — 2011. — № 57. — С. 144.
5. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Правил роздрібної торгівлі ювелірними та іншими виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння" від 25 березня 1999 р. — № 460.
6. Вироби золотарські з коштовних металів: ДСТУ 3527-97. — Введ. 31.03.97, 1997. — 34 с.
7. Видолоб Д.В. Державна політика України у сфері ліцензування господарської діяльності з видобутку, переробки, виробництва дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та виробів з ним і торгівлі ними як засіб державного регулювання // Збірник наукових праць "Держава і право" Інституту Держави і права ім. В.М. Корецького. — 2009. — № 45. — С. 326—333.

8. Семенюк К.М. Європейські стандарти державного регулювання ювелірної сфери/ Міжнародна наукова конференція "Дні науки філософського факультету — 2013", 16—17 квіт. 2013 р. — К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2013. — Ч. 10. — 119 с. — С. 49—58.

9. Пальчук П.М. Проблеми анулювання ліцензії на право провадження господарської діяльності за законодавством України // Збірник наукових праць "Держава і право" Інституту Держави і права ім. В.М. Корецького. — 2010. — № 47. — С. 210—217.

10. Почему стагнирует ювелирный рынок [Электронный ресурс]: Статья / "Forbes — Украина", 2013. — Режим доступа: <http://forbes.ua/opinions/1353637-pochemu-stagniruet-yuvelirnyj-rynok>

11. Шпомер А.І. Ліцензування господарської діяльності як різновид організаційно-господарських правовідносин // Часопис Академії адвокатури України. — 2011. — № 10. — С. 1—7.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2000), Law of Ukraine "On Licensing of Certain Types of Economic Activity", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1775-14> (Accessed 11 Sept 2014).
2. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), Law of Ukraine "On state regulation of production, manufacture and use of precious metals and jewels and control of operations with them", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/637/97-вр> (Accessed 11 Sept 2014).
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine regarding the deregulation of economic activities", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2608-17> (Accessed 11 Sept 2014).
4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), Resolution "On Amendments to the List of Licensing Agencies", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/798-2011-п> (Accessed 11 Sept 2014).
5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), Resolution "On approval of the Rules of retail jewelry and other articles of precious metals, precious stones, precious stones of organogenic origin and semi-precious stones", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/460-99-п> (Accessed 11 Sept 2014).
6. The State Committee of Standardization, Metrology and Certification of Ukraine (1998), Vyroby zolotars'ki z koshtovnykh metaliv: DSTU 3527-97 [Articles of jewelry of precious metals: DSTU 3527-97], Kyiv, Ukraine.
7. Vydolob, D.V. (2009), "State policy of Ukraine in the field of licensing of mining, processing, production of precious metals and precious stones and products with it and trafficking as a means of state regulation", Zbirnyk naukovykh prats' "Derzhava i pravo" Instytutu Derzhavy i prava im. V.M. Korets'koho, vol.45, pp. 326—333.
8. Semeniuk, K. M. (2013), "European standards for state regulation of jewelry areas", Mizhnarodna naukova konferentsiia "Dni nauky filosof's'koho fakul'tetu — 2013", [International Conference "Days of Science Faculty of Philosophy — 2013"], Vydavnycho-polihrafichnyy tsentr "Kyiv's'kyj universytet", Kyiv, Ukraine, vol. 10, pp. 49—58.
9. Pal'chuk, P.M. (2010), "Problems revocation of a license to conduct of business under the laws of Ukraine", Zbirnyk naukovykh prats' "Derzhava i pravo" Instytutu Derzhavy i prava im. V.M. Korets'koho, vol.47, pp. 210—217.
10. Sokolov, A. (2013), "Why jewelry market stagnates", Forbes - Ukrayna, [online], available at: <http://forbes.ua/opinions/1353637-pochemu-stagniruet-yuvelirnyj-rynok> (Accessed 11 Sept 2014).
11. Shpomer, A.I. (2011), "Licensing of economic activity as a form of organizational and economic legal relations", Chasopys Akademii advokatury Ukrainy, vol. 10, pp. 1—7. *Стаття надійшла до редакції 23.07.2014 р.*